

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació oficial [accés des de grau FHEAG]		<i>Licentiat in Historia, Archaeologia et Artibus Christianis</i> : equivalent al títol universitari oficial de Màster [BOE 22/04/2015]				
Titulació pròpia [accés resta estudis]		Màster en Història i Patrimoni Cultural de l'Església (en conveni amb la URL)				
Assignatura		MCEAP02 HAGIOGRAFIA ANTIGA i MEDIEVAL				
Curs	2018-2019	Itinerari/Especialitat	Patrimoni de l'Església Arqueologia i Arts	Àrea	C. Específic	
Cicle	Segon	Període lectiu	2 Sem	ECTS	2.5 ECTS	
Professor/a	Dra. Lenke Kovács			Llengua	Català	

Descripció de l'assignatura

En aquesta assignatura partim d'un enfocament històric i literari per analitzar el concepte de la santedat i la seva repercussió en les lletres catalanes. Estudiem l'origen dels relats hagiogràfics i explorem el seu sentit, les seves característiques i les seves modalitats a partir de la lectura d'una selecció de textos i documents pertanyents a l'àmbit cultural català.

El gran interès per la vida dels sants en territoris de llengua catalana queda palès, entre d'altres, en el fet que les *Vides dels sants rosselloneses* és la primera traducció coneguda en una llengua romànica de la famosa *Llegenda Àuria*, feta tan sols unes dues dècades després de l'original llatí de Iacopo da Varazze.

Una altra mostra de la popularitat del gènere hagiogràfic en la cultura catalana la trobem en el context festiu i teatral. Ens fixem, d'una banda, en el corpus de peces dramàtiques protagonitzades per sants que ens han pervingut, i de l'altra, en les pervivències documentals i escèniques d'una manera tradicional de representació, mantinguda en l'àmbit popular.

Temari abreujat

1. Els orígens dels textos hagiogràfics
 - 1.1. La devoció als sants en l'antiguitat tardana
 - 1.2. La difusió del culte en l'edat mitjana
2. L'hagiografia com a gènere literari
 - 2.1. Les modalitats dels relats hagiogràfics
 - 2.2. L'anàlisi dels textos hagiogràfics
3. Textos i contextos
 - 3.1. La traducció catalana de la *Llegenda Àuria*
 - 3.2. El teatre hagiogràfic d'arrel medieval
 - 3.2.1. La consuetat de Santa Àgata
 - 3.2.2. La consuetat de Sant Eudald
 - 3.2.3. La consuetat valenciana de Sant Cristòfol
 - 3.2.4. Les consuetats mallorquines de tema hagiogràfic
 - 3.3. Els sants en els seguicis de les festes patronals i en la processó del Corpus Christi
 - 3.4. Exemples d'escenificacions actuals d'obres hagiogràfiques
 - 3.4.1. La Passió de sant Fructuós (amfiteatre de Tarragona)
 - 3.4.2. Retaule de sant Ermengol (claustre de la catedral de La Seu d'Urgell)

3.4.3. Representació de la consuetud de sant Jordi (catedral de Girona)

Bibliografia bàsica

- Barbara ABOU-EL-HAJ – Barbara FAY, *The Medieval Cult of Saints: Formations and Transformation*, Cambridge: Cambridge University Press 1994.
- René AIGRAIN, *L'Hagiographie, ses sources, ses méthodes, son histoire*, París: Bloud et Gay, 1953.
- ARIMANY I JUVENTEY, Joan, *Diccionari de sants històrics catalans*, Sant Vicenç de Castellet: Farell Editors 2011.
- , *Sants tradicionals catalans*, Sant Vicenç de Castellet: Farell Editors 2013.
- Fernando Juan BAÑOS VALLEJO, *La hagiografía como género literario en la Edad Media. Tipología de doce Vidas individuales castellanas*, Oviedo: Universidad de Oviedo 1989.
- Timothy D. BARNES, *Early Christian hagiography and Roman history*, Tubinga: Mohr Siebeck 2010.
- Peter BROWN, *The Cult of the Saints. Its Rise and Function in Latin Christianity*, Londres: SCM Press Limited 1981.
- Stefano M. CINGOLANI, *Sant Jordi. Una llegenda mil·lenària*, Barcelona: Editorial Base 2014.
- DIVERSOS AUTORS, *Actes del martiri de sant Fructuós, bisbe de Tarragona, i els seus diaques sant Auguri i sant Eulogi (Tau 14)*, Tarragona: Arquebisbat de Tarragona 2008. En línia: <https://www.arquebisbattarragona.cat/ftp/tau/tau14.pdf>
- Jaques DUBOIS – Jean-Loup LEMAÎTRE, *Sources et méthodes de l'hagiographie médiévale*, París: Éditions du Cerf 1993.
- Francesca ESPAÑOL – Francesc FITÉ (eds.), *Hagiografia peninsular en els segles medievals*, Lleida: Universitat de Lleida 2008.
- Marinela GARCÍA SEMPERE – M. Àngels LLORCA TONDA (eds.), *Vides medievals de sants: difusió, tradició i llegenda*, Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, col. "Symposia Philologica" 2012.
- Réginald GRÉGOIRE, *Manuale di agiologia. Introduzione alla letteratura agiografica*, Fabriano: Monastero San Silvestro Abate 1987.
- Charlotte S. MANEIKIS KNIAZZEH – Edward J. NEUGAARD – Joan COROMINES (ed.), [Iacopo da Varazze], *Vides de sants rosselloneses*, vol. 3, Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana 1977.
- Bienve MOYA, *Una mà de sants*, Barcelona: La Magrana 2011.
- Rudolf OTTO, *Das Heilige: Über das Irrationale in der Idee des Göttlichen und sein Verhältnis zum Rationalen*, Munic: Beck, [1979], 2014. [Versió castellana: Otto, Rudolf, *Lo santo: lo racional y lo irracional en la idea de Dios*, Madrid: Alianza, 2001 (Sant Andreu de la Barca: Novoprint).]
- Armand PUIG TÀRRECH, «El testimoni dels màrtirs cristians», a Armand Puig i Tàrrech, Antoni Pérez de Mendiguren Cros, Josep Maria Gavalvà i Ribot (ed.), *El culte de Tecla, santa d'orient. Congrés de Tarragona, octubre 2011*, Barcelona: Ateneu Universitari Sant Pacià - Facultat Antoni Gaudí d'Història, Arqueologia i Arts Cristianes - Facultat de Teologia de Catalunya 2015, pp. 289-312.
- Josep ROMEU I FIGUERAS (ed.), *Teatre hagiogràfic*, 3 vols., Barcelona: Barcino 1957.

Enllaços

Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, Hagiografia catalana,
http://www.cervantesvirtual.com/portales/hagiografia_catalana_cat/presentacio/